

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	11
1 Inleiding	13
1.1 Inleidende opmerkingen	13
1.2 Vormen van openbaarheid	14
1.3 Belangen die zich tegen openbaarmaking verzetten	17
1.4 Opzet van dit handboek	17
2 Grondslagen van openbaarheid van overheidsinformatie	19
2.1 Inleiding	19
2.2 Democratie als grondslag voor openbaarheid van overheidsinformatie	20
2.3 De artikelen 10 EVRM en 19 IVBPR als grondslag voor een recht op toegang tot overheidsinformatie?	26
2.4 Europese regelgeving	35
2.5 Een grondrecht op informatie?	39
2.6 Het wetsvoorstel Wet open overheid (Woo)	43
3 Politieke openbaarheid	47
3.1 Inleiding	47
3.2 Inlichtingenplicht jegens vertegenwoordigende lichamen	48
3.2.1 Inleiding	48
3.2.2 Natuurlijke belemmeringen	58
3.2.3 Belang van de staat	60
3.2.4 Bijzondere beperkingen op de inlichtingenplicht	69
3.2.5 Openbaar belang	75
3.2.6 Opleggen van geheimhouding	78
3.3 (Parlementaire) enquêtes	87
3.3.1 Inleiding	87
3.3.2 De Wet op de parlementaire enquête 2008	87
3.3.3 Onderzoek door provinciale staten en de gemeenteraad	96
3.4 Openbaarheid van de kabinetsformatie	99
3.4.1 Inleiding	99
3.4.2 De Wob en de kabinetsformatie	100
3.4.3 De kabinetsformatie in de wetsgeschiedenis van de Wob	103

3.4.4	Toekomstige ontwikkelingen	111
4	De Wet openbaarheid van bestuur	113
4.1	Totstandkoming Wob 1978 en Wob 1991	113
4.2	Opneming Wob in de Awb	119
4.3	Het wetsvoorstel Wet open overheid	120
4.4	Andere ontwikkelingen met betrekking tot openbaarheid van bestuur	121
4.4.1	Algemene ontwikkelingen	121
4.4.2	Omvangrijke en oneigenlijke verzoeken	123
4.5	Begrip 'bestuursorgaan'	133
4.5.1	Werkings sfeer	133
4.5.2	De uitbreiding in 1998	136
4.5.3	Andere overheidsorganen	140
4.5.4	Uitzondering voor OCW-instellingen	142
4.5.5	Instellingen, diensten en bedrijven onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan	144
4.5.6	Doorzending van verzoeken	152
4.5.7	Verplichting tot openbaarmaking van informatie voor niet-bestuursorganen?	153
4.6	Begrip 'document'	155
4.6.1	Inleiding	155
4.6.2	Definitie begrip document	157
4.6.3	Elektronisch vastgelegde informatie	158
4.6.4	De herkomst van documenten	161
4.6.5	Het vervaardigen en verzamelen van documenten	163
4.6.6	Openbare informatie	166
4.7	Bij een bestuursorgaan berustend	170
4.8	Begrip 'bestuurlijke aangelegenheid'	184
4.9	Milieu-informatie	194
4.10	Belang van de verzoeker bij de gevraagde informatie	201
4.10.1	Belang van de verzoeker algemeen	201
4.10.2	Uitzondering: bijzonder belang van een ander bestuursorgaan of organisatie?	207
4.10.3	Uitzondering: informatie over de verzoeker zelf?	210
4.10.4	Processueel belang	219
4.11	Bijzondere openbaarmakingsregelingen	220
4.11.1	Inleiding	220
4.11.2	Bijzondere regelingen	221

4.11.3	De huidige regeling	224
4.11.4	Enkele bijzondere regelingen nader bezien	235
4.11.5	Beslissingen over de toepassing van een bijzondere regeling	241
4.12	Verhouding van de Wob met de Archiefwet	243
4.13	Verhouding van de Wob met de Auteurswet	250
4.14	Hergebruik van overheidsinformatie	252
5	Actieve openbaarmaking	257
5.1	Inleidende opmerkingen	257
5.2	Wet- en regelgeving en andere ontwikkelingen	258
5.3	Artikel 8 Wob	260
5.4	Verplichte openbaarmaking van sanctiebesluiten door toezichthouders	272
5.5	Openbaarmaking van sanctiebesluiten door toezichthouders in andere gevallen	281
6	Beperkingen	287
6.1	Intern beraad	287
6.2	Persoonlijke beleidsopvattingen	303
6.2.1	Inleiding	303
6.2.2	Ratio bescherming persoonlijke beleidsopvattingen	304
6.2.3	Definitie persoonlijke beleidsopvattingen	307
6.2.4	Anonimisering en instemming	320
6.2.5	Verstrekking in niet tot personen herleidbare vorm	321
6.2.6	Persoonlijke beleidsopvattingen en milieu-informatie	325
7	De uitzonderingsgronden van de Wob	329
7.1	Inleidende opmerkingen	329
7.2	Onderscheid absolute en relatieve uitzonderingsgronden	330
7.3	Eenheid van de Kroon	340
7.4	Veiligheid van de Staat	343
7.5	Bedrijfs- en fabricagegegevens	352
7.5.1	Definitie bedrijfs- en fabricagegegevens	357
7.5.2	Vertrouwelijke mededeling aan de overheid	364
7.5.3	Een relatieve uitzonderingsgrond?	367
7.6	Bijzondere persoonsgegevens	369
7.7	Internationale betrekkingen	376
7.8	Economische en financiële belangen van de overheid	384
7.9	Opsporing en vervolging strafbare feiten	391

7.10	Inspectie, controle en toezicht	398
7.11	Persoonlijke levenssfeer	407
7.11.1	Herleidbaar tot een natuurlijke persoon?	409
7.11.2	Belangenafweging	413
7.11.3	Instemming	414
7.11.4	Beroepshalve functioneren	416
7.11.5	Andere voorbeelden	423
7.12	Kennisneming door de geadresseerde	433
7.13	Onevenredige benadeling en bevoordeling	435
7.13.1	De g-grond en bedrijfs- en fabricagegegevens	437
7.13.2	De g-grond en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer	441
7.13.3	De g-grond ter voorkoming van een verkeerd beeld?	444
7.13.4	De g-grond voor onevenredig nadeel van publiekrechtelijke lichamen	448
7.13.5	De g-grond bij conflicten	452
7.13.6	De g-grond en bestuurlijke verhoudingen	455
7.13.7	De g-grond en overige bepalingen van artikel 10, tweede lid, Wob	457
8	Enkele formele aspecten van de Wob	459
8.1	Algemeen	459
8.2	Besluit in de zin van artikel 1:3 lid 1 Awb	459
8.3	(De omvang van) het verzoek	462
8.4	Wijze van informatieverstrekking	468
8.5	Hoorplicht	477
8.6	Beslistermijn	479
8.7	Motivering van besluiten	483
8.8	Finale geschillenbeslechting; zelf voorzien	489
8.9	Voorlopige voorzieningen	492
8.10	Betaling voor informatie	496
9	Procedurele openbaarheid	501
9.1	Inleiding	501
9.2	De verhouding tussen de Awb en de Wob	502
9.3	De openbaarheid van besluiten	505
9.3.1	Inleidende opmerkingen	505
9.3.2	Het openbaar maken van besluiten en de Awb	507
9.3.3	Specifieke bepalingen over publicatie van besluiten	507
9.4	De besluitvormingsfase	511
9.5	Het beginsel van een eerlijk proces	514

9.6	De bezwaarschriftenfase	521
9.6.1	Inleiding	521
9.6.2	Op de zaak betrekking hebbende stukken	522
9.6.3	Gewichtige redenen	533
9.7	De fase van het beroep bij de rechter	534
9.7.1	Het systeem van artikel 8:29 Awb	534
9.7.2	Gewichtige redenen	546
9.8	Procedurele openbaarheid en de burgerlijke rechter	554
9.8.1	Inleiding	554
9.8.2	Artikel 22 Rv	555
9.8.3	Exhibitieplicht	562
9.8.4	Verhoor van getuigen	572
9.8.5	Voorlopig getuigenverhoor	574
9.9	Openbaarmaking door de rechterlijke macht	576
9.9.1	Inleiding	576
9.9.2	Openbaarheid van de zitting	576
9.9.3	Openbaarheid van uitspraken	579
9.9.4	Afschriften van rechterlijke uitspraken	581
9.9.5	Afschriften van processtukken	587
10	Europese openbaarheid	591
10.1	Inleiding	591
10.2	De totstandkoming van de Eurowob	591
10.3	De Eurowob	595
10.3.1	Het toepassingsbereik van de Eurowob	595
10.3.2	Verhouding tot andere openbaarmakingsregels	600
10.3.3	Uitzonderingen; algemeen	603
10.3.5	Interne documenten	614
10.3.6	Gevoelige documenten	617
10.3.7	Documenten afkomstig van derden	618
10.3.8	Enkele procedurele bepalingen	622
10.4	Gevolgen van de Eurowob voor de Wob	625
10.5	De invloed van Unierechtelijke voorschriften op de Wob	629
	Lijst met verkort aangehaalde literatuur	633
	Trefwoordenregister	653
	Jurisprudentieregister	659